

A litvánok is felsorakoznak a bolsevisták elleni küzdelemre

Kaunusban nagyszabású litván értekezlet volt, amelyen elhatározták, hogy a litván nép minden erejével és minden eszközzel részt vesz a bolsevizmus elleni küzdelemben. Az értekezlet szoukai hangoztatták, hogy elérkezett a döntő pillanat, amikor a litván népnek fel kell sorakoznia a Szovjet elleni harcra. Nem nehéz elképzelni, mi lenne a litván nép sorsa, ha a vörös hadsereg még egyszer betehetné a lábát a litván földre.

Kimondotta az értekezlet, hogy Litvánia évszázadok óta Nyugateurópa-hoz kötötte életét és küzdött a kelet ellen, teljesen elszakít minden köteleket, amely a Szovjethez kötötte, szabadon akar élni és ebből a célból köteleket szervez, amelyekkel a többi európai nemzet oldalán harcbaszáll a Szovjet ellen.

Az értekezletről hódolótáviratot küldtek a Fülh-
rnek.

Amerika nyomást gyakorol Finnországra annak érdekében, hogy békét kössön a Szovjettel

Helsinki, április 6.

Welles amerikai külügyi államtitkár legutóbbi kijelentésével kapcsolatban illetékes finn körökben rámutatnak arra, hogy a jelek szerint Finnország azon törekvése, hogy Amerikával fenntartsa korrekt diplomáciai kapcsolatát, nem vezetett eredményre, mert Washington nem akarja megérteni Finnország helyzetét és való-

színűleg a Szovjet sugalmazására azt követeli, hogy Finnország forduljon békeajánlattal közvetlenül a Szovjethez. Finnország nem hajlandó teljesíteni az amerikai kívánságot, mert tisztában van azzal, hogy a Szovjettel szemben való engedékenysége területeinek elvesztésére és szabadságának veszélyeztetésére vezetne.

A zombori munkásoknak a NMK-ban van a helyük

Péter Ernő építőipari országos elnök és Fodor Ferenc délvidéki kerületi titkár is részt vesz a szerda esti értekezleten — A Munkaközpont is vállalni akarja egy hadiárva nevelését

Vasárnap délelőtt a Nemzeti Munkaközpont zombori szervezetének helyiségében a szervezet tagjai fontos megbeszélésre gyűltek egybe. Az értekezleten már régen tapasztalt nagy érdeklődés nyilvánult meg a szervezet további sorsa iránt: küszöbön az átszervezés munkáinak megindulása és a munkás-bajtársak kivétel nélkül részt kívánnak venni abban. Flamann Gyula, aki az átszervezés irányítását átvette, komoly beszédet intézett az egybegyűltekhez. Felszólította a munkásbajtársakat, hogy a szervezettel szemben viselt közömböségük helyett inkább összefogásra buzdítsák egymást: »Mindenkinek, aki a Magyar Munkások Országos Szervezetének tagja, szívvel-lélekkel kell belekapcsolódnia bajtársai összetartó erős láncszemébe, — mondotta Flamann Gyula — mindenkinek, aki úgy a saját maga, mint a bajtársai jobbsorsáért küzd, kell, hogy legyen erkölcsileg is any nyira felelős, hogy a közös munkában becsülettel helytállhasson. Az a munkás, aki csak azért szeretne tagja lenni a Nemzeti Munkaközpontnak, hogy hasznót huzzon a szervezettől, nem lehet jó bajtárs és nem is lehet tagja a szervezetnek. Jelszavunk: »Becsülettel!«, s a becsület nem lehet — frázis, nem lehet csak jelszó, amit bármikor, bárhol csak úgy odadobunk valamiért. Itt most minden munkásnak össze kell fognia, ha azt akarjuk, hogy a zombori szervezet felemelkedhessen a szervezett megillető helyre. Mint a délvidék valamennyi városában és községében, úgy

Zomborban is a helyi szervezetnek meg kell erősödnie, tekintélyt kell szereznie, különben a problémáit képtelen lesz megoldani. A zombori munkásoknak is a szervezetben a helyük, nem szabad szét esnie ennek a dolgos és becsületes társadalomnak, amelynek az új Európában és annak boldogabb jövője felépítésében nagyon fontos szerepe lesz...

A munkások valamennyien becsülettel tették ígéretet, hogy a szervezet átszervezésében maradék talanul részt vesznek. Újabb kérelemmel fordulnak majd a budapesti központhoz, hogy az átszervezés munkáiban mindenben a segítségünkre legyen.

Szerdán este a szervezet helyiségében nagy értekezletet tartanak a munkások. A gyűlésre eljön Péter Ernő építőipari szakmai országos elnök és Fodor Ferenc délvidéki kerületi titkár is. Az értekezleten részt vesznek a zombori építőipari- és téglagyári munkások is nagy számban, mert közös óhajuk, hogy ők is a Nemzeti Munkaközpont Magyar Munkások Országos Szövetségébe tömörüljenek.

A szerda esti nagyértekezlet, amely nagyjelentőségű a helyiszervezet megerősítésében és tekintélyének felemelkedésében, igen élénk érdeklődést váltott ki a munkások- és munkaadók körében egyaránt.

A szerda esti tárgysorozaton szerepel egy indítvány arról, hogy a NMK vállalja egy hadiárva nevelését.

Fegyveres nemzetőrök behatoltak és házkutatást tartottak egy ósziváci „Zsidó milliósos” lakásán

Az volt a gyanujuk, hogy a zsidó a csetnikeket pénzei
A bíróság felmentette a vádlottakat

A zombori törvényszéken Winter-Kócs Rezső dr. hármastanácsa érdekes ügyet tárgyal. A vádlottak padján Kun Géza, Vickert Péter, Schull Frigyes és Hoffmann Henrik szivaci lakosok álltak. Pappfalvy Lajos dr. királyi ügyész vádirata szerint a nevezettek 1941 április 11-én éjjel behatoltak Pollák Ervin szivaci lakásába és üzletébe, ahol házkutatást tartottak abból a célból, hogy vagyonát elrabolják.

A tárgyalás során felelevenedtek azok az áprilisi napok, amikor a lakosság még ki volt téve a terrortámadásoknak és sok községben a visszavonuló szerb csapatok és a csetnikek rendezavarásokat okoztak.

A vádlottak valamennyien nemzetőrök voltak és a tárgyaláson részben beismerték a tett elkövetését. Azzal védekeztek, hogy a község lakosságának biztonságáért szemponyjából tartották házkutatást Pollák Ervinnél a »zsidó milliósosnál«, ahogy ők hívták, mert azt hallották, hogy Pollák támogatta a csetnikeket.

Előző nap a csetnikek különböző terrorcselekményeket követtek el a községben a németek ellen.

Amikor éjjel a nemzetőrök bekopogták Pollákhoz, az kijelentette, hogy nem engedheti be őket, mert nincs kapukulcsa. A nemzetőrök erre feltörték az ajtót és behatoltak a lakásba, ahol házkutatást tartottak. A lakásban legyártott és több lövedék is

láltak, ezt elvitték. A bizonyítás során beigazolódtott, hogy bár a lakás fel volt dúlva, onnan semmi sem hiányzott.

A királyi ügyész a vádat eljuttatta, mire a bíróság az eljárást megszüntette, tekintettel arra, hogy Pollák, mint zsidó munkaszolgálatos már meghalt. Jogi képviselője, dr. Scheib Károly városi ügyész kijelentette, hogy a magánvádat nem veszi át.

Horvátországi hírek

Zágráb, április 6.

Hivatalosan közlik, hogy a szerémségi Ruma és Vrdnik helységek között megölték a horvát usztasa járőr két tagját. A tetteseket nem sikerült kézrekeríteni. A horvát hatóságok felhívást intéztek a lakossághoz és közölték, hogy amennyiben a tetteseket nem sikerül kézrekeríteni, megtorlásképpen kivégeznek két kommunista tuszt.

Verőce városban a partizánok megölték egy horvát vasutas, Ruma és Putinci között pedig egy horvát katonát. Amennyiben a tetteseket nem nevezik meg, megfelelő számú tuszt végeznek ki a horvát hatóságok.

Hivatalosan közlik, hogy a horvát rögtönítelő bíróság halálra ítélte Franco Lovrics katonát, aki szolgálati puskáját eladta és a pénzt saját céljaira fordította. Marko Bosnyakovic őrzetöt azért ítelték halálra, mert ok nélkül megölt egy 13 éves gyermeket, végül Azim Nuhipedinics katonát azért ítelték halálra, mert nem tért vissza szabadságáról és szabadsága alatt egy tehenet ellopott. Az ítéleteket végrehajtották.

Két és fél hónapi zárvaratás után tegnap megnyitották a horvátországi textilüzleteket. A közönség olyan tömegben rohanta meg az üzleteket, hogy végeláthatatlan sorokban állnak sorban minden üzlet előtt. A sajtóban közlemény jelent meg, mely szerint nem kell toladni a textil üzletek előtt, elegendő készlet áll rendelkezésre és mindenki igényét ki tudják elégíteni. Természetesen nem vásárolhat senki sem korlátlanul, hanem csak a pontrendszer által megszabott mértékben.

Zágráb polgármestere Borghoze herceg, római kormányzó meghívására több napos látogatásra Rómába utazott.

Zágrábban elkészült a muzulmán mecset, amelyet két év óta építenek. Ez az első muzulmán mecset a horvát fővárosban.

A nagyvilágból

A török légügyi hivatal közölte, hogy az ország különböző részein hét új repülőteret építenek.

A bolíviai védelmi tanács azt javasolta a kormánynak, üzenjen hadat a tengelynek. A kormány még nem döntött.

Németországból cukor és burgonya érkezett Horvátországba. A hónap folyamán még 4.000 vasúti kocsit burgonyát és 1.000 vasúti kocsit német cukrot várnak a horvátok.

Iránban egyre súlyosabb a helyzet. Naponta ismétlődnek meg a rendezavarások és a támadások az angol-amerikai megszálló katonaság ellen. Rendelést adtak ki, melynek értelmében Iránban két embernél több nem csoportosulhat az uccán.

Törökország 70 társasgépkocsit rendelt külföldről.

Bulgáriában megkezdtek a cukornád termelését. Eddig tilos volt cukornádat termelni.

A Lufthansa német légitársaság kitüntette Sluzalek Pál kapitányt, aki 3 millió kilométeres repülőutat tett meg a társaság szolgálatában. Sluzalek 30 év óta működik mint repülőgépvezető. Ugy az első világháborúban, mint a most folyó harcokban is résztvett mint pilóta.

Portugál-Nyugatafrika kormányzója a Délafrikai Unióban tartózkodik, ahol Angola és Mozambique portugál gyarmatok számára kereskedelmi egyezményt akar kötni a délafrikaiakkal.

Csungking hivatalosan jelenti, hogy Honnan tartományban 5 millió kínai lakost éhhalál fenyeget. A lakosoknak nem tudnak segítséget adni, mert a szomszédos tartományokban is nagy az élelemhiány.

A Szovjet harcmódora

(Honvéd haditudósító század).

A világtörténelem tanúsága szerint az ellenfél lekicsinylése mindig végzetes taktikai hiba volt. Illetékes katonai körök nem is egyszer hangsúlyozták, hogy a keleti hadszíntéren a világ legelszántabb, kitűnően felszerelt és leggyetlenebb ellenségével áll harcban a magyar. A nagy téli csatával kapcsolatban talán nem lesz érdektelen néhány karcolatot vetni az orosz katonáról, az orosz harcmódról...

Az egybehangzó fogolyvallomások szerint szinte kétségtelen, hogy az orosz nem szívesen harcol. Ismeretes azonban előttünk is Sztalin bizalmas parancsa, amelyben végső ellenállásra kényszeríti bizalmas hivatelt és golyót ígér minden meghátráló számára, sőt a családjuk kiirtását is kilátásba helyezi. Jól tudják a politrukok és a parancsnokok is, hogy mi sem könnyebb Szovjetországban, mint kegyvesztettnek lenni. Ilyenkor egy kézlegyintés elintézi sorsukat. Tudják: ha nem sikerül a vállalkozás, halál a jutalmuk! Ezért alantásaikra is a legszörnyűbb büntetést, a kegyetlen halált osztják ki, ha nem engedelmessé válnak vakon. Így az orosz katonára számára nincs más választás: harcolnia kell, hiszen ilymódon még mindig fennáll a reménynek az a lehetősége, hogy valahogy megússza a háborút. Olyan, mint a csapdába esett patkány: küzd, verekszik, harap és karmol utolsó lehetőséget, a legreménytelenebb helyzetben is. Ezért veszedelmes! Nem meggyőződésből harcol, hanem az életéért!

Az orosz katonára a végtelenségig igénytelen és szívós. Nem számít nála, jó-e a ruhája, vagy rossz. Elél heteken át zabhehelyelesen, vagy napraforgómagon. Mindegy számára, hol alszik, hová veti a sorsa. Az emberélet mindig olcsó volt Oroszországban, akár a hírhedt Ohana, a cári titkosrendőrség, akár a még hírhedtebb GPU intézte is a sorsukat. Mostoha és keserves élete volt a cári abszolútizmus muzsikájának is, de még keservebb, mondhatni állati sor volt osztályrésze a bolsevizmus „tovarításának”. A kancsuka és a terror gondoskodott mindig arról, hogy az orosz kisember életigénye ne nőjön túl ezen az állati soron! Értethető, ha az orosz érzéketlenné vált sok minden iránt, ha jobban bírja a nékülözéseket, a zord idő viszontagságait, az éhséget, a koplakást, jobban tűri a szenvedést. Ősi ösztönök vezérik a terepen, úgy tud settenkedni a vizmosások, bozótok között, mint valami ordas, napokon át képes mozdulatlanul megbujni a mocsárban, sőtét erdők mélyén, vagy éppen a fák tetején. Láttam, amikor néhány orosz ötlépesre bevárta frissenásott válligérő gödrében a 22 tonnás harcokocsijainkat s csak azután próbálták löni a harcokocsit nehézpuskával, dobálták hatástalan kézigranátjukkal. Nem a hősök halálmegvető bátorsága volt ez részükről, hanem a ragadozó vadak harcmódora, ösztöne, amely lesből lendíti támadásra a kiszemelt préda felé. Az acélszörnyek a gödör fölé hajítottak és 22 tonnás sulyukkal elevenen temették be mindannyiukat.

Csak így érthető meg az is, hogy nem éreznek megindulást, részvétet, ha mellettük kilövik bajtársukat. Az orosz a halált is úgy fogadja, mint az elkerülhetetlen rosszat, amilyenben élete folyamán elég sok része volt. Eldurult a lelke, közönyössé vált minden iránt. Náluk nincs meg a hősi halottak iránti megbecsülés. Elcsúszott bajtársaikat otthagyják temetetlenül és csak akkor látnak „eltakarításukhoz”, ha már elviselhetetlen környékükön a levegő. Ilyenkor valamelyik közeli horhos mélyébe dobják bajtársaik holttestét s néhány kapa földet szórnak rájuk. A legemlékezősebb „végtisztesség”, amit az oroszok részéről tapasztaltam, a tömegsírba való elföldelés. Hatalmas gödröt ásunk — egy véres csata után történt ez, amikor különösen sok veszteségük volt — és a gödör fenekére fektetnek fejjel egymás mellé öt holtat. A másik öt holtat keresztbe, ugyancsak fejjel egy irányban. Majd újabb ötöt a tetejére, ismét keresztbe. Akárcsak odahaza a fűrésztelen a farakások, úgy magasodik a hullagula! Végül mésszel locsolják be a gödröt és betemetik.

Csak ilyen eldurult lélekkel vetemedhetek arra, hogy 1941 telén Moszkva előtt az elcsúszott orosz katonák holttestekből építettek barikádokat! Valahonnan északról, a finn arcvonal-

ról jelentették nemrégiben, hogy az oroszok az eltemetetlenül hátrahagyott katonáikat elaknásítják, a holttesteket összekötik, hogy az elföldelés megkísérelésénél felrobbanjanak és halál-rasebezzék támadóikat!

Ugyanilyen kíméletlenség és alatomosság jellemzi a bolsevista harcmódot is. Azt a nagy küzdelmet, amely napjainkban is lankadatlan s egyre fokozódó hevességgel tombol a széles keleti arcvonalon, szovjet részről hihetetlen ember és anyagpazarlás jellemzi legjobban. Hullahegyek emelkednek a szövetségesek védővonala előtt. Nem számít az emberanyag!

Az orosz általában véve rossz támadó. Éppen ezért rendelte el Sztalin a „rohamcsoportok” megszervezését. A német hadseregparancsnokság általános tájékoztatója szerint az orosz főhadiszállás 1942. január 10-én rendezetett adott ki ilyen rohamcsoportok alakítására a déli arcvonal főparancsnokságának. Lényege az volt, hogy a védelemben átment szövetséges csapatoknak nem szabad légzési szünetet adni. E célból a „tüzérségi előkészítés” helyett „tüzérségi támogatást” kell alkalmazni, amely abból áll, hogy nem tüzérségi előkészítés után, hanem már ágyúdörgés alatt támad a gyalogság!

Az ilymódon megszervezett rohamcsoportok legénysége válogatott, mindenre elszánt emberből áll. Parancsnokaik, tisztjeik, altisztjeik rendszerint a bolsevizmus fanatikusai, elvakult emberek, talán éppen hírhedt vörös terrorfiúk, a véreskezű hóhérlégények sorából valók. A támadást ezek a rohamcsoportok kezdik.

Védelemben az orosz sokkal értékesebb katonára. Este megszállnak egy terepszakaszt, reggelre már minden emberük beásta magát, kiépítette védőállását. Itt kitartanak az utolsó percig, közel engedik magukhoz ellenfelüket s akkor ütnek rajtuk tüzzel. Mákacs kitartásuk a védelemben, évszázadok óta közismert jellemvonásuk. A tervszerű visszavonulásnak valóságos mestere az orosz katonára. Tapasztaltuk a nagy tavaszi offenzívánál. Foglyot, zsákmányt jelentősebb tételeken csak a katlanacsata befejeztével ejthettünk. Sávhatárunk két szélén tervszerű ellenállást fejtettek ki az offenzíva megindulásakor, hogy támadásunk lendületét fékezzék s visszavonulásunknak időt adjanak. A vissza vonult részek pedig Tim előtt a harcokocsiarokban foglalták el a már előkészített védőállásukat. A hidakat felrobbantották, az utkeresztődéket, a felrobbantott hidak környékét alaknászták.

Az aknát egyébként is szeretik alkalmazni. Elhagyott házakba telepítenek be aknákat, hogy ajtónyitásra, vagy valamelyik butor megmozdítására felrobbanjanak és levegőbe repítsék az épületet. Védőállásaikat tökéletes műszaki zárral erősítik meg. Előfordult, hogy kutyákra szereltek aknákat, amelyek már gyenge érintésre is robbantak és a szerencsétlen állatokat a támadó szövetségeseink közé kergették. Többször azonban visszafelé sült el a terv, mert a kutyák nem az ellenség, hanem az oroszok soraiba szaladt, borzalmas pusztítást végezve saját soraikban. Legutóbb pedig — amint már fentebb említettem is — még hősi halottaikat is aknákkal kötötték össze!

Alattomos harcmódoruk sok másban is megnyilvánul. A moszkvai vörös rezsim már régen felugta a nemzetközi egyezmény legelemibb szabályait is. Sokszor támadtak idegen egyenruhában megfélemlítésül.

Repülők is tulnyomórészt éjszaka, alattomosan támadnak. Találati valószínűségük ugyan kevés, hisz Oroszország elég nagy ahhoz, hogy legyen hely hová esnie a gyilkos terheknek. De sokszor nem is annyira találni akarnak, mint inkább ellopni az északai nyugodalmat, rombolni az idegeket. Ha éjszaka mégis célzott dobást akarnak leadni, ezt is ravaszul csinálják. A vezérgép elől kioltja a Sztalin-lámpát. Mögötte jön a bombázó, leállítja motorját és észrevétlenül a Sztalin lámpa fölé húz. Így ereszkedik a cél felé, csendben, akár kétszáz méternyire is le csak azután dobja ki bombáit.

Tudom: hézagos kép ez, de csak néhány karcolatot akartam vetni az orosz katonáról, harcmódorokról, harceszközöikről. Am ez a néhány kusza adat is elégséges ahhoz, hogy rádőbentsen: valóban mennyire „totalis” ez a há-

Magyar hősök

Példaadó bátorságával és elszántságával tette ki magát a szovjet ellen vívott hádjára során Mészáros József főhadnagy, egyik gyalogredünk századparancsnoka.

1942 augusztus 28-án az ellenség erős tüzéségi és aknavetőtüzzel támogatott támadás hajtott végre az Averino község mellett lévő magaslatokon állott honvédkötelékek ellen. Mindegy félé századnyi bolsevista erőnek sikerült a betörnie Mészáros főhadnagy századának védelmi övébe. Noha a betörés a támadóknak rendkívül kedvező terep miatt egészen váratlanul következett be s az ellenség pusztító tüzzel igyekezett lekötöni a honvédeket, Mészáros főhadnagy nyomban szakaszerejű tartalékának élére állott és halálmegvető bátorsággal lendítette azt támadásra a betört ellenség ellen. Példaadó bátorságával magával ragadta a legénységet s nem törődve az akkor már gyalogsági tüzzel s megérsődött bolsevista ellenhatással sodró erejű rohamot intézett a betört bolsevisták ellen. Ellentámadása a legteljesebb mértékben sikerült, az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett s maradványai fejvesztetten menekültek. Számos fogoly, több géppuska és hadianyag maradt honvédeink kezén.

Mészáros főhadnagy e bátor magatartásával elsősorban járult hozzá ahhoz, hogy a veszedelmes betörés még csirájában elfojtható volt.

boru, nemcsak egyetemlegességében, hanem végrehajtásában, módszerében is! Talán sikerül ezzel is megértetni: mostani harcunk az ázsiai romboló düh ellen miért keresztshadjárat!

Kizák László főhadnagy.

FAVETE LINGUIS!

Hallgassatok! Így írta le több mint 2000 évvel ezelőtt Horatius és ezt sutlogta az örökkévalóság felé induló Próhászka püspökünk, amikor megfogta kezét a halál angyala. Most hallgatni fog 3 napig Zombor 1200 katolikus középiskolás diákja, akik csütörtökön kezdik meg lelkigyakorlataikat.

Ujra megjelenik előttetek a hallgató diák. Lát ni fogjátok őket néma csendben az iskolába és a templomba menni. Ha látjátok, úgy nézettek reájuk, mint Mózes nézett az égő csipkebokorra, mert ők most a jó Istennél vannak kihallgatáson, bennük szól és beszél most a seregek Ura és Istene.

Szeretettel simogassa szemetek most a csendes diákot. Ezekben érik és fejlődik most a férfi, az öre szülőket gyámolító gyermek, a bölcsőt szívesen ringató édesanya, a szép magyar jövő. Lehet-e őket nem szeretni?

De vigyázzatok is a hallgató diákra! Villám cikkézzék a szemetekben, ha azt látjátok, hogy olyan is akad közöttük, aki ilyenkor beszélni, sétálni vagy komolytalankodni merne. Távolítsatok el tőlük mindent, ami megzavarhatná a lelkigyakorlatok szent csendjét. Boldogságot lop fiainktól és lányainktól az, aki ilyenkor zavarja őket. A hallgató diákért mindannyian felelősek vagyunk.

Épüljétek is rajtuk! Gondoskodjatok Ti is a lelketekről! A néma diák látásából merítsetek a tépett lelkekre irt, a cinizmustokra szent lelkesevést, a fáradságtokra felrissülést. Jöjjetek velünk! Legyetek csendben Ti is, mert a zür-zavarban nem szól hozzátok az Isten!

Favete linguis!

Hallgassatok Ti is!

Marjai Dezső.

ARANYAT ÉR

a jó hirdetés. Közzeltesse cége hirdetését a »Délvidék» felszabadulási számában.

Zombor megmozdult

a hadiárva érdekében és lelkesen folyik a szervezkedés azért, hogy ez az ősi város is megfelelő számú hadiárva eltartásáról gondoskodjék. Tegnap jelentették, hogy a R. Katolikus Legényegylet bejelentette azon szándékát, hogy tagjai hozzájárulásából elvállalja egy hadiárva felnevelését, most pedig arról értesülünk, hogy a megyeszékhely számos más tekintélyes, nagy taglétszámmal bíró egyesületében is megindult a szervezés munkája. Társadalmi és sport egyesületek tüzték választmányi gyűlésük napirendjére egy-egy hadiárva vállalásának kérdését és hiszik, hogy a választmányi ülések kedvező határozatot hoznak. Szép és lelkesítő ez a dicséretes buzgalom, amellyel a zombori egyesületek megmozdultak a nemes célért és egyben bizonyítéka annak, hogy erős közösségi és hazafias érzések fűtik a zomboriakat.

A hadiárva a szemefénye a nemzetnek. S a nemzet minden szeretetével, gondoskodásával, áldozatkészségével a hadiárva felé kell, hogy forduljon. Nem szül gyáva nyulat Nubia párducca és hősök lesznek a hősök ivadékaiból. A megdicsőültek helyébe új nemzedékek nőnek, új virágok fakadnak a hősök családfáján. S ezeket a virágokat, ezeket a nagy reménységre jogosító ifjú sarjakat kell, hogy dédelgessük, melengessük, gondozzuk a jövő számára. Új hősök lesznek a hősök ivadékaiból és ezek a legértékesebb, legegészségesebb sarjak a nemzetnek békében és háborúban egyaránt. Vigyázzunk rájuk, biztosítsuk a jövőjüket.

Zombor átérzi ezt és meg fog tenni mindent a szent ügy érdekében. Nehezen mozdul, de ha megmozdult, nagy akarások fűtik cselekvéseit. Most megmozdult és hiszik, az eredmény nem marad el. Az egyesületek, közlétek már jelentkeztek, a magánosok még nem. Pedig sok olyan zombori családot ismerünk, amelyek egyedül is elvállalhatnák egy-egy hadiárva felnevelését. A vagyon kötelez és különösen kötelez most, amikor a nemzet legjobbjait nem aprópénzeket áldoznak, hanem a legdrágább kincset: életüket, egészségüket adják, gondolkodás nélkül, magyar lelkük parancsoltá kötelességtudásból. Így tesznek évszázadok óta és mindig ezeknek a legjobbaknak az áldozata biztosítja a máit és holnapot, ebből a kiontott vérből születik a jövő: mindannyiunk jobb, magyarabb, biztosabb jövője. A hősök áldozatának jelentéktelen paránya csak, az az anyagi áldozat, amelyet mi, itthon, vállalhatunk. Tudjuk, hogy megértik ezt azok, akiket illet és hiszik, hogy a közeljövőben már arról is hírt adhatunk, hogy az egyesületeken és iskolákon kívül kik azok a magánosok, akik hadiárvaikat vállalnak.

A takarékoságról

Mélyen Tisztelt Főszerkesztő Ur!

Nap-nap után olvassuk: takarékoskodjunk. Ez a szó ugrik elénk az újságokból, plakátok figyelmeztetnek bennünket és a fővárosban még a színpadról is erre kéri a hallgatóságot. Ma különösen nagy szükség van a takarékoságra. Takarékoskodjunk pénzzel, idővel és anyaggal.

Mégis... Zomborban lakom és minden nap a Rákóczi úton megyek hazafelé. Mintegy hónappal ezelőtt kábelvezetékét fektették le a gyalokjáró melletti. A munka abhamaradt, de az anyagból kimaradt valami. Két papírszak cement és több téglá. Ez a cement ott fekszik már egy hónap óta, veri az eső, ázik, átnedvesedik és teljesen hasznavehetetlenné válik.

Nem tudom megérteni, hogy kinek megy ma olyan jól, hogy két zsák cementet az utcán hagyjon töökremenni, különösen ma, amikor olyan nagy szükség van az anyagra.

Fogadja Szerkesztő Ur soraim közléséért köszönetemet.

Előfizető.

Nagy gyászpompával temették el Péterfia Fülöp főszolgabíró

A vármegye nevében vitéz dr. Bajsay Ernő alispán bucsuztatta a halottat

A hirtelen elhunyt Péterfia Fülöp járási főszolgabíró kedden délután temették el nagy gyászpompával. A gyászszertartást Stovicsék Gusztáv evangélikus lelkész végezte. A gyászházból a halottat a vármegyeháza előtti térre vitték, ahol elbucsuztatták kartársaitól és barátaitól.

Két órakor ért a gyászmenet a vármegyeháza elé. Itt már felállt egy rendőr diszszakasz és megjelentek az előkelőségek is, közöttük Deák Leó dr. főispán, vitéz dr. Bajsay Ernő alispán, vitéz Barlay János vezérőrnagy vitézi szék-kapitány, magasi Magassy Antal felsőházi tag, Cserta Péter dr. polgármester, Pétery Sándor alvezető és a tisztikar-számos tagja, továbbá a vármegyeháza hivatalnokai kara, az összes bácskai főszolgabírók és a járás jegyzői kara.

A katalokra helyezett koporsó mellett négy megyei hajdu állt kivont karddal. Az itt elhang-

zott gyászbeszéd után vitéz dr. Bajsay Ernő alispán bucsuzott elsőnek az elhunyt főszolgabírótól. Az alispán a vármegye közönsége és tisztviselőikara nevében mondott megható bucsubeszédet. Kiemelte, hogy az elhunyt főszolgabíró 35 évig szolgálta a vármegyét és derekasan kivette részét abban a nehéz köz munkában, amelynek célja az volt, hogy meghozza a felszabadulást. Keze alatt egész generáció nőtt fel. Az örök magvető sorsa rajta is beteljesedett, oda hullott a hantokba.

Utána Szabó Zoltán zentai főszolgabíró bucsuzott a halottól a főszolgabírói kar nevében. Vitéz Varga ósziváci jegyző a jegyzői kar nevében mondott bucsubeszédet, majd a koporsót visszahelyezték a gyászkocsira és Péterfia Fülöp elindult a hatalmas gyászoló közönségtől kísérvé utolsó útjára.

Végeleért a Vöröskereszt házi beteg-ápolási tanfolyama

Eredményes és áldásos munkát fejt ki a Vöröskereszt

A Vöröskereszt világot átfogó áldásos működése a felszabadulás óta mindig erősebben érezeti hatását a Délvidéken is. Áldásos munkájának legemlékeztetőbb eredményei közé sorolhatjuk, hogy az emberi bajokon és szenvedéseken segíteni akaró szellemét nagy sikerrel terjeszti és plántálja a köztudatba. Ezirányu működésének szép példái a rövid időközökben megismétlődő házibetegápoló tanfolyamok is, amelyeknek a célja, minél több embert képessé tenni arra, hogy szükség esetén szakember segítségében és ápolásában részesíthesse a rászorulókat.

Folyó hó 6-án nyert befejezést Zomborban egy ilyen házibetegápolási tanfolyam, amelynek hallgatói sikeresen tették le a vizsgát Maúks Márta délvidéki főnökkasszony előtt. A tanfolyam előadója Fehér Gizella vöröskeresztes nővér volt, aki nagy igyekezettel oktatta hallgatóit és lehetővé tette számukra a vizsga szép eredményét. A tanfolyam hallgatói voltak: Dr. vitéz Bajsay Ernőné, dr. Barcsay Ivánné, dr. Bánrévi Györgyné, Kokas Józsefné, dr. Kührner Béláné, dr. Lieli Pálné, Németh Béláné, Pétery Sándorné, Pongrácz Gyuláné és Ratkóczy Odónné.

Székely háziipari kiállítást rendez a zombori Baross Női tábor

A zombori Baross Női Tábor Kiss Pálné ügyvezető elnök agilis vezetése mellett ismét hazafias jótékonykocsm akciót kezdeményezett. »Székely Husvéti Kiállítás« keretében belüli kiállításra és eladásra kerülnek a korondi híres székely fazekasok és taplóra készített háziipari cikkek. Korondnak, Udvarhely vármegye legnagyobb községének lakósága már régebb óta nagy hírnévre tett szert kiváló kézműiparával. A trianoni gyászbéke elkülönítette Székelyföldet a Délvidéktől, mind a két országrész idegen megszállás alatt volt és így természetesen a 23 éves elszakítottaság az anyaországtól és egy-

másközött elidegenítette ezt a két országrészt egymástól. Ilyen kiállítást a Baross Női Tábor először karácsony előtt rendezett, s ez volt az első alkalom a felszabadulás óta, hogy a délvidékiek megismerjék a székely kézműiparosok munkáját. A karácsonyi vásárnak habár csak négy napig tartott, nagy sikere volt, s ez készítette a Női Tábori arra, hogy megrendezze a husvéti kiállítást is. Nagyon sok új áru érkezett és az előkészítő munkák már nagyban folynak. A megnyitásra valószínűleg még e hét folyamán sor kerül.

Az akasztófa árnyékában

Rögtönítélő bíróság ítélkezik a zombori rablótámadók ügyében

Tegnap hírt adtunk arról a vakmerő rablótámadásról, amely Zomborban, a Thököly utcában történt. Mint ismeretes Hajnal Antal, Kolompár Balázs, Sarnyai József, Sztojasic Velimir és Masirevics Lyubomir az elsötétítés ideje alatt megtámadták, lefűtötték, majd kirabolták Kárpáti Endre vármegyei irodatisztet.

A rendőrség a tetteseket elfogta, s azok mindent töredezmesen bevallottak. A rablótámadók felett rögtönítélő bíróság ítélkezik, valószínűleg csütörtökön.

Valószínű, hogy a tettesek közül négyen halálbüntetést kapnak.

A délvidéki főispánok és törvényhozók értekezletén Reményi-Schneller miniszter is részvesz

A délvidéki főispánok, felsőházi tagok és országgyűlési képviselők szokásos havi értekezletüket szerdán, április hetedikén tartják meg, ez alkalommal Szabadkán. Mint értesülünk Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter közölte dr. Reök szabadkai főispánnal, hogy részvesz a szerdai értekezleten.

Nagyon befűtött és megfulladt a füstben egy kishegyesi kéményseprő

Kishegyesről jelentik: Cár Izidor 19 éves kishegyesi kéményseprő este kenderszárral alaposan megtömte a vaskályhát, majd lefeküdt aludni. Reggel halva találták ágyában. A kifejlődött gáz és füst ölte meg.

Hírek

AZ OTI KÖRZETI ORVOSA: Felsőváros dr. Szabó Endre, Flórián utca 8., második és harmadik körzet orvosa dr. Ripp Miklós, Deák Ferenc krt. 15. — UGYELETES VÁROSI ORVOS: Dr. Lackner Lajos, Trefort utca 4. Tel.: 188. — UGYELETES GYÓGYSZERTÁR: Arany kereszt, Deák Ferenc krt.

József királyi herceg három hadiárva gondozását vállalta. József királyi herceg, tábornagy a Szent Vince Egyesület útján három hadiárva gondozását vállalta. Ezenkívül uradalma alkalmazottaiak hadiárváit ettől függetlenül támogatja.

A kerületi légvédelmi parancsnok ad engedélyt elsőtétítési könnyítésekre. Ismételt előfordult, hogy egyes szervek vagy hatóságok az elrendelt elsőtétítési időpontra olyan fontos munkálatokat kénytelenek végrehajtani, amely munkálatoknál szabadtéri térvilágítást kell alkalmazni. Eddig az ilyen fények üzemeltetését a honvédelmi miniszter engedélyezte, illetve a világítás módját esetenként ő szabályozta. A jövőben hasonló kérelmekkel a területileg illetékes hadtest (kerületi) légvédelmi parancsnokhoz kell fordulni, aki vagy megadja az engedélyt saját körében vagy a kérelmet a honvédelmi miniszterhez továbbítja.

Bezdáni hírek. A bezdáni honvédek hozzátartozói között Kiss Tamás dr. vezető jegyző jelenlétében szétosztották a gyűjtési akció eredményét. A segély szétosztása nagy örömet és meglepetést keltett. — Vasárnap délután a Nőegylet a Tallósy fele vendéglőben mérsékelt helyárák mellett megismételte március 25-i jótékony célú előadását.

Az ablakba tett cédulát csak az olvassa el, aki véletlenül arra jár, a „Délvidékben KÖZÖLT HIRDETÉSEKET pedig naponta 20.000 ember olvassa. Ha valamit el akar adni, vagy venni szándékozik, HIRDESSEN A „DÉLVIDÉK”-ben. Minden hirdetés eredményes.

Kollényi György az új zágrábi katonai attasé. A Kormányzó a honvédelmi miniszter előterjesztésére vitéz nemes borynói Keresztés Karleusa Lajos vezérkari alezredest zágrábi katonai attaséi beosztásra alól felmentette és Kollényi György vezérkari őrnagyot a zágrábi követséghez katonai attasévá nevezte ki.

Filmvállalatot alapít a pécsi diákkaptár. A Pécsi Diákkaptár Szövetség évek óta igen eredményes munkát fejt ki. A gimnázium diákkaptárosai kliségyárat tartanak üzemben, míg a leányliceum növendékei gombatenyésztéssel és rongyszőnyegkészítéssel foglalkoznak. A kereskedelmi fiúiskola tagjai papírüzletet tartanak fenn és most a pécsi diákkaptárosok 30.000 pengős befektetéssel kulturális vállalatot alapítanak, olcsó részvények kibocsátásával. Elhatározták, hogy még a tanév végén diákkaptár árveréseket is rendeznek.

„Magyar külpolitika — világpolitika.” Eötvényi Olivér dr. m. kir. udvari tanácsos, nyugalmazott főispán, a Magyar Külügyi Társaság ügyvezető elnöke a Népművelési Bizottság rendezésében április 12-én előadást tart Zomborban, a városháza tanácstermében. Előadásának címe: Magyar külpolitika — világpolitika. Az előadást iránt nagy az érdeklődés.

Átvágta a gátat. A zombori törvényszék most vonta felelősségre Schaffer János kerényi gazdálkodót, aki az elmúlt évben átvágta a gátat Ovcsin Ozren tanyája közelében. A víz elöntötte a szántóföldeket és súlyos károkat okozott Ovcsinnak. A vádlott azzal védekezett, hogy a gátat a hid mellett Ovcsin apja emelte és az-nagyban akadályozta a víz lefolyását. A bíróság a vádlottat felmentette.

A Dunába fulladt egy kisköszegi hajós. Bezdánból jelentik: Belasics István kisköszegi hajós a Dunába esett és a vízbe fullt.

Kétszer adta el a más tulajdonát képező kukoricaszárát. Berényi István szondi földművest letartóztatták, mert a más tulajdonát képező kukoricaszárát két ízben is eladta. A pénzt felvette, azután eltűnt a környékről. A rendőrség letartóztatta Folyik ellene az eljárás.

Négyhónapi fogház két kerékpárgumiért. A zombori törvényszéken Höckl Antal dr. egyes bíró most tárgyalta Keizer András 27 éves bácsi születésű gombosi gazdálkodó ügyét aki ellen az volt a vád, hogy leszerelte és eladta Katz Nándor kerékpárjának két tömlőjét. Keizer testvérbátyját akarta meglátogatni Kölpényben, ahová gyalog indult. Éjszaka bétért Katz Nándor tanyájára, ahol azelőtt már alkalmazásban volt. Tudta a járást és egyenesen a kocsiszinhez ment, ahol leszerelte a kerékpár tömlőit. Ezt elvitte bátyjának, Keizer Györgynek, akinek 20 kilogram lisztért eladta. Otthon már a csendőrség szűrt. Mindent töredelmesen beismer és szegénységére hivatkozott. A bíróság az enyhítő szakaszok figyelembevételével négyhónapi fogházbüntetésre és három évi politikai jogvesztésre ítélte.

Megérkeztek

szép mintájú cement és mozaiklapok
OLASZ ANTAL FERENC
cementáru üzeme, Zombor Vörösmarty u. 76 szám.
A teherpályaudvar keleti oldalán.

Napoleon prémbundája egy német család birtokában. A traunsteini muzeum kiállítási anyaga a napokban érdekes adománnyal gazdagodott. Karl Ullrich traunsteini lakos az ottani muzeumnak egy oroszánprémmele bélelt bundát adományozott, amely Napoleon tulajdona volt és amelyet a nagy hadvezér 1812—13-ban, az oroszországi téli hadjárata során viselt. A Napoleon hadseregében küzdő 30.000 bajor között igen sok hegyilakos harcolt, köztük Karl Ullrich dédnagybátyja is, aki 20 évi katonai szolgálata alatt igen sok érdemet szerzett és végül Napoleon közvetlen harcosainak sorához tartozott. Az oroszországi visszavonulás alkalmával, támadó kozákok egyikben a hadikasszát akarták zsákmányul ejteni. A harcokban a lovak összeestek és a harcosok elhulltak. Ullrich dédnagybátyjának azon ban sikerült a kasszát magához véve elmenekülni és ezzel a bator tettével magára vonta Napoleon figyelmét. Amikor a hadvezér áruháiban öltözve, mint paraszt menekült Németországból, értékes prémbundáját hűséges harcosának, Ullrich dédnagybátyjának adományozta. Így került nemrég a bunda a traunsteini muzeumba.

Sikeres vizsgával ért véget a kisköszegi népművelési tanfolyam. Tudósítónk jelenti: Az iskolán kívüli népművelési bizottság 120 óras alapismertetet terjesztő tanfolyamot rendezett Kisköszegen, hogy a népoktatás 23 éves megszállás alatti hiányait pótolja. Lehetőséget nyújtott ezenkívül a tanfolyam, hogy azok, akik valamely okból nem szerezheték meg az elemi iskolai bizonyítványokat, most a tanfolyam elvégzése után letehetik a vizsgát a VI. osztály tananyagából. A vizsgát Orsós László gimnáziumi tanár pécsi kir. tanfelügyelő vezette. A tanfolyam előadói voltak: Lovas Kornél vezető tanító, Kollár Antal tanító és Deák István plébános. Szép eredménnyel tették le a vizsgát a következő hallgatók: Andrassy Ferenc, Budacs István, Gerstmayer Antalné, Héger János, Hordósi József, Jancsárovs Borbála, Kedves Pálné, Pécsi Györgyné, Pyrkl András, Szakszinger János, Tibor Mihály, Varga Ferenc és Varga György.

Levente sporttelep építenek Csantavéren. Tudósítónk jelenti: A községi képviselőtestület a közelmúltban megtartott ülésén elhatározta, hogy a Levente Egyesület sporttelepét a CsAK futballpálya mellett építik fel, amely egyúttal gyakorló tere lesz a leventeknek.

Meghalt Millerand, volt francia köztársasági elnök. Párisból jelentik: Millerand Alexandre volt francia köztársasági elnök kedden délelőtt 84 éves korában versaillesi villájában meghalt. Millerand a világháború alatt hadügyminiszter volt Franciaországnak 1920—1924 között pedig köztársasági elnök. Jelentős szerepet játszott az első világháború utáni békekötés során.

Még ma adja le

hirdetését a »Délvidék« felsebadulási száma részére.

A vitézi székkapitány je en é- tében felavatták Bácskossuth- falván a Turáni Vadászok zászlóját

Tudósítónk jelenti: A Turáni Vadászok bácskossuthfalvai szervezete ünnepélyes külsőségek között szentelte föl díszzászlóját, vitéz Barlay János vezérőrnagy, megyei vitézi székkapitány védnöksége alatt. A zászlóanya vitéz Barlay Jánosné volt. Barlay tábornokot díszszázad fogadta és a zászlóanyát Tóth Terike üdvözölte virágcsokorral. Este bizalmas megbeszélés volt, amelyen az összes nemzetvédelmi alakulatok részt vettek. Barlay vezérőrnagy beszédében a szervezet célkitűzéseit ismertette és nemzetvédelmi szempontból fontosságát hangsúlyozta. Ezután Barlay Jánosné tiszteletére szerenadót adtak. Másnap délelőtt mindkét templomban ünnepi istentisztelet volt. A zászlót Veszély Pál katolikus plébános beszentelte és Dévay Lajos református lelkész megáldotta. Az istentisztelet után református lelkész megáldotta. A díszközgyűlést tartották a sportpályán. A díszközgyűlést Novoth József a Turáni Vadászok titkára nyitotta meg és felkérte Barlay Jánosné, hogy avassa fel a zászlót. Barlay Jánosné a felavatott zászlót Krajnay Hudolik Alajos őrnagynak nyújtotta át. Ezután Barlay János tábornok tartott beszédet majd feleskette a Turáni Vadászokat a zászlóra. Beszédet mondott még Balogh János iskolai tanfelügyelő, Kása Ernő Tibor és Holpert Gyula zombori gimnáziumi tanár. Lingvay Jenő szavalt. A díszközgyűlés díszfelvonulással ért véget.

A szerződéses paradicsomtermelő gazdák részgálé ellátása. A földművelésügyi miniszter a virágkertetészek, konyhakertészek, valamint a szerződéses paradicsomtermelő gazdák részgáléellátásával az Országos Magyar Kertészi Egyesületet (Budapest, XIV., Városliget, Stefánia ut) bízta meg. Az előjáróság által igazolt igényléseket mielőbb be kell nyújtani.

19 éves operettzeneszerző. A krakói állami opera zenekarának 19 éves ulmi származású tagja Hubert Motay, nemrég zenét szerzett a »Nur Du Allein« című operettre, amelynek díszbemutatóját a napokban tartották meg nagy sikerrel az ulmi városi színházban. A 19 éves zenészerző bemutatkozását nagy érdeklődés előzte meg.

A pacséri leventelányok meglátogatták a sebesült honvédeket. A levente lányok Arany Gusztáv községi főjegyző Halász Izabella és Juhász Ilonka tanítónők vezetésével meglátogatták a szabadkai hadikórházban fekvő honvédeket, akik között cigarettát, édességeket és könyveket osztottak ki.

Ittas állapotban indult a tanyára egy pacséri munkás, később holtan találták az uton. Gellér Lajos 49 éves munkást, aki a Szilbilger tanyán dolgozott, a járókelők holtan találták. Kiderült, hogy Gellér ittas állapotban a tanyára tartott, utközben meghalt. Halálának okát még nem tudják.

Eredményes munkás évről számol be a Turáni Vadászok vebászi szervezete. Ujverbászról jelentik: A Turáni Vadászok ó- és ujverbászi szervezete most tartotta meg a rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen Kiss Gábor elnököt. Szabó István titkári jelentése szerint a szervezetnek jelenleg 252 tagja van. A tagok okszerű katonai gyakorlatokat végeztek és rendszeres oktatásban részesültek. Zsigrai Ferenc rajparancsnok jegyzőkönyvi díszrethben részesült. A szervezet kebelében 50 tagból álló dalárda is működik. Végel János kántor vezetésével, Garamszeghy Pál pénztári jelentése után öt választmányi tagot választottak: Szolnoki Jánost, Sipos Istvánt, Végel Jánost és idb. Nagy Istvánt.

A rádió és az áramfogyasztás. A rádió egyre nagyobbok elterjedése az egész világon, az áramfogyasztás nagyarányú emelkedéséhez vezetett. A világ rádiószövetségének statisztikai kimutatása szerint 1939-ben az összarámfogyasztás az egész világon 5—6 milliárd kW. óra volt. Ezen mennyiségek 80%-a a rádióvevőkészülékekre esett. Áramfogyasztásban első helyen Európa és Északamerika áll, egyenként 2 milliárd kW. órával. Utána következnek Ázsia rádió-adó- és vevőkészülékei 281,5 millió kW. órával, az Óceán szigetvilága 163 millió kW. órával, Délamerika 146 mill. kW. órával, Afrika 30,7 millióval, Középamerika pedig kerekén 20 millió kW. óra áramfogyasztással. A hátralevő mennyiség magára a rádióiparra esik.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara közleményei

RENDELETTERVEZET A TANONCKÉPZÉS EGYES KÉRDÉSEINEK SZABÁLYOZÁSÁRÓL

A hadigazdálkodás kiterjedése következtében előállott, erős foglalkoztatás és a katonai szolgálatra bevonult munkásoknak a termelésből való kiesése csaknem mindegyik foglalkozási ágban munkaerőhiányt eredményezett. Ennek a munkaerőhiánynak az egyik jelentkezési formája az ipari tanonchiány. A kézművesiparosok évek óta, a hadigazdálkodást irányító szervek pedig különösen az utóbbi időben észlelik és hangoztatják az ipari utánpótlást veszélyeztető tanonchiányt. Kétségtelen, hogy amint a tanoncok számának csökkenését gazdasági körülmények okozták, éppen úgy a tanonchiány gyökeres orvoslása is a gazdasági élet megfelelő változásától várható. A tanonchiányra az iparügyi miniszter figyelmét a kereskedelmi és iparkamarák többször felhívták és a baj orvoslása érdekében megfelelő javaslatokat terjesztettek elő. Az iparügyi miniszter az észlelt bajok orvoslása érdekében rendelettervezetet készített, amelyet véleményadás végett megküldött a kereskedelmi és iparkamarának.

A rendelettervezet rendelkezéseinek egyik csoportja könnyítései kíván azokon a jogszabályi korlátozásokon, amelyeket a világháború utáni időben a tanoncok képzésének szigorítása céljából alkottunk. Így átmenetileg lehetővé válik az, hogy tanoncot rövidebb tanidőre az év bármely szakában és az alkalmazott segédek (szakmunkások) számára tekintet nélkül szabad szerződést. A rendelkezések másik csoportja a szülő neveltetési gondjainak könnyítésére törekszik. A mai viszonyok között ugyanis a szülők gyermekeiket kifutónak, napszámosnak, vagy más alkalmi munkásnak küldik, hogy a gyermekek az ilyen módon keresett jelti 10—20 pengővel eltartásuk költségeihez hozzájáruljanak. Kézenfekvőnek látszik tehát, hogy ha a tanoncok eltartásáról gondoskodás történik, a szülő inkább adja tanoncnak a gyermekét, mert ilyenképpen a gyermek jelenlegi neveltetési költségei legnagyobb részben megtérülnek és jövője is biztosítva lesz. A rendelet az említett cél érdekében a nagyobb iparvállalatokat tanulóotthonok létesítésére és fenntartására kötelezi. E tanulóotthonokban a tanonc ingyen kapna lakást és ételmezést. Ezzel kapcsolatban a rendelet a minimális tanoncbért is bevezetni és a munkaadónak fizetett tanítási díjat megszüntetni kívánja. Ennek megakadályozására viszont, hogy az iparosok a tanonctartással járó fokozódó terhek miatt tartózkodjanak a tanoncok alkalmazásától, a rendelet felhatalmazást ad a tanonc tartására kötelezésre.

A rendelettervezet részletes intézkedései a következők:

1. §.

Az 1936:VII. tc. 21. §-ának hatálya az 1945. évi december hó 31. napjáig felfüggesztetik és az 1922. XII. tc. 89. §-a helyébe az említett időpontig terjedő hatállyal a következő rendelkezések lépnek:

A tanidő általában nem lehet két évnél rövidebb és négy évnél hosszabb; oly tanoncok tekintetében, akik valamely középiskola, vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték, vagy tizenhatodik életévüket betöltötték egy és fél évnél rövidebb és három évnél hosszabb; oly tanoncok tekintetében, akik valamely középiskola vagy polgári iskola hat osztályát elvégezték, egy évnél rövidebb és két és fél évnél hosszabb; végül olyan tanoncok tekintetében, akik érettségi bizonyítvánnyal rendelkeznek, hat hónapnál rövidebb és egy és fél évnél hosszabb.

Az illetékes miniszter az illető érdekképviseletek meghallgatása után azokra az iparosokra nézve, amelyeknek viszonyai ezt szükségessé teszik, a tanidő tartalmát az első bekezdés korlátai között

külön-külön is megszabhatja, ha pedig egyes iparokra természetüknél fogva az első bekezdés rendelkezései nem bizonyulnának megfelelőeknek, kivételeket is megállapíthat.

A jelen rendelet hatálybalépése előtt megkötött tanszerződéseket — az első bekezdésben foglalt rendelkezések korlátai között — az 1922:XII. tc. 87. §-ának harmadik bekezdése szerint lehet módosítani.

A 78.000/1923. K. M. sz. rendelet 156. §-ának a fogmüves (fogtechnikus) iparban, a 62.924/1925. K. M. sz. rendeletnek a nyomdaiparban és a 81.934. 1940. K. K. M. sz. rendelet 1. §-ának a drogériaiparban, valamint a gyógyárunagykereskedésben alkalmazott tanoncok tanidejére vonatkozó rendelkezései továbbra is hatályban maradnak.

2. §.

A tanszerződés kötésének és a segédi vizsgálat tartásának idejéről szóló 53.400/1940. Ip. M. sz. rendelet hatálya az 1945. évi december hó 31. napjáig felfüggesztetik. Ehhez képest az említett időpontig az év bármely szakában szabad tanszerződést köthet és segédi vizsgálatot tartani.

3. §.

A képesítéshez kötött iparágakban és a gyári üzemekben foglalkoztatható tanoncok legmagasabb létszámáról szóló 152.288/1931. K. K. M. sz. rendelet hatálya az 1945. évi december hó 31. napjáig felfüggesztetik. Ehhez képest az említett időpontig a képesítéshez kötött iparágakban és a gyári üzemekben az alkalmazott segédek (szakmunkások) számára tekintet nélkül szabad tanoncot alkalmazni.

Az előző bekezdésben foglalt rendelkezés nem érinti az 1000/1935. K. M. sz. rendelet 32. §-ának a kéményseprő iparos által alkalmazható tanoncok számának megállapítására vonatkozó rendelkezéseit.

4. §.

Annak az ipari vállalatnak a tulajdonosa, amelyben a munkások és az egyéb alkalmazottak száma az ezret eléri, köteles a vállalati iparostanoncok részére — lehetőleg a vállalati leveletothonnal kapcsolatosan — tanulóotthont létesíteni és fenntartani.

Az iparügyi miniszter a pénzügyminiszterrel és a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve olyan ipari vállalatok tulajdonosait, amelyekben a munkások és egyéb alkalmazottak száma egyenként az ötvenet meghaladja, de az ezret nem éri el, arra kötelezheti, hogy együtt létesítsenek és tartssanak fenn iparostanoncok részére tanulóotthont.

Az iparügyi miniszter a pénzügyminiszterrel és a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve a vállalat tulajdonosának kérelmére megengedheti, hogy a tanulóotthon létesítésének és fenntartásának költségeit évi visszatérő pénzből vagy más szolgáltatással megválthassa.

A vállalati tanulóotthonok létesítésének és fenntartásának, valamint a költségmegváltásnak és a közös költség viselésének részletes szabályait az iparügyi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel egyetértve rendeletben állapítja meg.

5. §.

A vállalati tanulóotthon fenntartója köteles tanoncát a tanulóotthonban lakással és ételmezéssel ingyen eltartani.

6. §.

Az iparostanoncok tanulóotthonainak szervezését és belső rendjét az iparügyi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve rendelettel állapítja meg.

7. §.

Az iparos köteles tanoncnak heti bért fizetni. A tanoncnak fizetendő heti bér legkisebb összegét az illetékes miniszter rendelettel állapítja meg.

8. §.

Tilos a munkaadó részére a tanonc tanításáért díjat fizetni és ezt a munkaadónak elfogadni.

Az előző bekezdésben foglalt rendelkezés nem vonatkozik a jelen rendelet hatálybalépése előtt megkötött tanszerződésben kikötött tanítási díjakra.

Az illetékes miniszter az első bekezdésben foglalt tilalom alól egyes iparágak tekintetében felmentést adhat.

9. §.

Az illetékes miniszter azokban az iparágakban, amelyekben az utánpótlás biztosítása érdekében szükséges, az iparosokat az érdekképviseletek meghallgatása után — a szükséghez képest — meghatározott számú tanonc, illetőleg tizenhét évet be nem töltött segéd (szakmunkás) alkalmazására kötelezheti.

A kérdést a kamara kézművesipari és gyáripari szakcsoportja a közeljövőben tartandó értekezleten fogja tárgyalni.

MEGJELENT A MEGRENDELÉSRE MÉRTÉK UTÁN KÉSZÍTETT LÁBBELIK VÁLLALÁSI ÁRÁT SZABÁLYOZÓ RENDELET

A cipész és csizmadia iparosok vállalási árkiszámításával kapcsolatban napról-napra több kérdés merült fel és egyre jelentkezett az a szükség-szerű kívánság, hogy ezt a kérdést rendezni kell. A m. kir. közellátási miniszter most a kereskedelmi és iparkamarához intézett 12.390/1943. K. M. sz. leiratával szabályozta a cipész és csizmadiaiparosok által megrendelésre mérték után készített lábbelik felszámítható vállalási árát. A rendelet tulajdonképpen a kalkulációs irányelvekben épül fel, azaz az eltéréssel, hogy úgy a munkabér, mint pedig a rezszi és haszon címén felszámítható összegek legmagasabb mértékét összegszerűen megállapítja. A szegedi kamara az újabb cipészipari árrendeletet is külön kinyomatja és azt valamennyi cipész és csizmadia iparosnak illetékes ipartestülete útján rendelkezésére bocsátja. A kamara már most felhívja az érdekelteket iparosság figyelmét az új ármegállapításra és kéri, hogy azt okvetlen szerezék az ipartestületektől meg, mert a rendelet nem is merése őket árdrágítás esetén a felelősség alól nem mentesíti.

Szerkesztői üzenet

Többeknek ismételtent megtörténik, hogy egyes személyek vagy közületek a »Délvidék«-nek szánt közleményeket nem közvetlenül a szerkesztőségnek adják le, hanem kivállalóknak, s amikor a közlemény nem jelenik meg a kívánt időben a szerkesztőségnek tesznek szemrehányást. Ennek kapcsán ismételtent kérünk mindenkit, adja a »Délvidék« számára bármilyen közleményt kíván leadni, hogy azt közvetlenül a szerkesztőségben adja le, különben a közlemények időben való közzétételéért felelősséget nem vállalunk. Ezzel kiküszöbölhetők a panaszok. Aki nem így cselekszik saját magának tegyen szemrehányást a késedelemért. A közleményeket kérjük legalább egy nappal korábban leadni, a megjelenés kívánt napjánál. Sokszor megtörténik ugyan is az, hogy valamely egyesület közvetlen lapzártakor, néha lapzártá után küldi be közleményét és így természetesen a kérésnek nem tudunk eleget tenni, amiből nem kívánatos félreértések keletkeznek. A szerkesztőség minden közérdeket szolgáló kérésnek a legrövidebben tesz eleget, fontos azonban, hogy a közlemények beküldői is legyenek tisztában azzal, hogy a lapzártá utolsó pillanatában csak világszenzációkat lehet beszorítani a lapba.

Ha máskor nem is

hírdet, a »Délvidék« felszabadulási számában közölni hirdetés!

SPORT

A MOVE ZTK vasárnapi győzelme után

A MOVE ZTK vasárnapi győzelmével mindazoknak választ adott, akik két hét előtti hatalmas győzelmét szalmalágnak vélték csupán. Biztosan, fölényesen győzte le a második helyezett Bácskát, amely pedig erre a mérkőzésre alaposan felkészült, mert győzelme esetén bebiztosíthatta volna második helyét. Meg vagyunk róla győződve, hogy ha a MOVE ZTK nem kénytelen tartalékosan kiállni (Albert, Peszt és Széll hiányoztak), győzelme nagyobb arányú lett volna.

A mérkőzés első félidőjében a Bácska erős szél től támogatva mezőnyfölényben volt, de ez a fölény csak látszólagos volt, mert a MOVE ZTK igen helyesen védelemben vonult. Az összekötők hátrahagyásával a MOVE ZTK védelme áttörhetetlen gátat alkotott, amelyen az erőteljesen és sokszor túlkeményen rohamozó Bácska-csatárok nem tudtak átmenni és csak nagyritkán jutottak lövőhelyzetbe. A mérkőzés ebben a szakában az Ujházi-Mócs hátvédpár Kanyó középfedezzel remekelt, a lövéseket pedig Mrvcisin fölényesen tette ártalmatlanná. A MOVE ZTK három előretolt csatára már ebben a félidőben sok gondot okozott a Bácska védelmének.

A második félidő elején a MOVE ZTK azonnal támadásba ment át. Az öt csatárral indított támadások veszélyesebb helyzeteket teremtettek a Bácska kapuja előtt és ha a csatároknak több szerencséjük van lövéseikkel a MOVE ZTK gólarányt javíthatott volna. A MOVE ZTK fölénye az egész második félidőben — kivéve az utolsó 6-7 percet, amikor győzelme már biztos volt — tartott annak ellenére, hogy a szél a második félidő 15-ik perce körül elállt.

A győztes minden tagja dícséretet érdemel vasárnapi játékaért. Mrvcisin a kapuban — eltekintve a játék elején egyszer kiejtett labdától — végig biztosan, szép stílusban védett. Ujházi sérülése ellenére nagyszerűen játszott. Örvedetes Mócs kitűnő háttérjátéka. Ez a kitűnő játékos ugylátszik gyorsan feltalálta magát új helyén.

Kanyó mint középfedezzel az egész mezőny legjobbjára volt. Az első félidőben mint »kullancs«, a második félidőben pedig mint támadó középfedezzel

egyaránt kiválóit nyújtott. Véleményünk szerint csoportjában jelenleg jobb középfedezzel nincs.

Mészáros és Gunic a szélsőfedezetek helyén fáradhatatlanul, kiegyensúlyozottan dolgoztak.

Stalter mint jobbszélső párszor gyönyörűen elhagyta a Bácska védelmét, de aztán nem tudta kiaknázni a helyzeteket. Mintha lámpaláza lett volna, ami nem is csoda, hiszen ez volt ugyszólván az első »nagy« mérkőzése. Kühn a balszélen jól mozgott. Az első gólya védhetetlen volt, a második gól is részben az ő érdeme.

Az összekötők közül Weisz nagyszerűen játszott. Ő a közönség kedvence »pártállásra« való te-

Széjjegyzetek a Sport vasárnapi játékaról

A Zombori SE a tavaszi sorozatos balsiker után mint jelentettük vasárnap szép sikert aratott. Eldöntetlen eredménnyel jönni haza a bácsalmási országlárból, ahol a »nagy« csapatok is elvéreztek, ahol a kitűnő ujszegedi együttes is vereséget szenvedett az ősszel, szép teljesítmény, különösen ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy ZSE tartalékos csapattal volt kénytelen vasárnap is kiállni.

Zahorai kapusnak az első félidőben nagyon sok dolga volt, amit nagyon jól végzett el, kivéve a kapott gólnál, amikor ha a kapuban maradt volna, könnyen ártalmatlanná tehetné azt a győngye lövést.

Szélinger—Ivánfi háttérpár is jól működött.

Tordi is nagyon jól játszott. Ugy a védelemben, mint a támadásokban kivette részét és jól használható labdákat adott a csatároknak. Sebő is jól oldotta meg feladatát, habár a fizikailag erősebb ellenfelekkel nehezen boldogult. Pataki a kullancs szerepében nagyszerű játékot nyújtott. Pataki volt a mezőny legjobb embere, s játékaival magasan kimagaslott az összes többi játékosok közül.

Leszmeiszter is szorgalmas volt s nagyon

kintet nélkül. Mókáival a legizgalmasabb percekben is megnevetetti a közönséget, de vigyáz arra, hogy ezekkel ne hozza hátrányba csapatát. Dombovits végig egyenletesen és jól játszott. Különösen a védekezésben tünt ki, de támadásban is kivette részét. A második félidőben elért fejes gólya ritkán látott gyönyörű gól volt.

Róth a modern középcsatár típusa. Pár edzés után, mely nem annyira erőnléte miatt, hanem társaival való összeszokás végett szükséges, kitűnően meg fogja állni a helyét. Bombái már a tízenhatoson kívülről veszélyt jelentenek az ellenfélre.

Fentieket egybevetve úgy látjuk, hogy a MOVE ZTK csapata végre felkészült és együtt van és a további, mind erősebbé váló bajnoki küzdelemben meg fogja állni a helyét. A mérkőzésen jelenlévő hatalmas számú közönség is azt bizonyítja, hogy a zombori közönség értékeli a szép játékot és a továbbiakban még nagyobb számban fogja látogatni a mérkőzéseket.

iparkodott. Beadásai jók voltak. Mészáros az első félidőben hathatósan segített a védelemben. Lövéseivel nem volt szerencséje. Geba középcsatár szép labdákat osztogatott, bátran ment neki a nála sokkal erősebb ellenfeleknek, de fizikailag még gyenge. Schmidt ez alkalommal nem tartotta a labdát magánál és ezzel nagyon elősegítette azt, hogy a csatársor is lendületesen játszott. A védelemben is mint a támadásokban bőven kivette részét. Rádi a balszélen eleinte nem nagyon boldogult a hatalmas termetű Dörnerrel szemben, később azonban már könnyebben mozgott.

CSANTAVÉR

Szabadkai AFC—Csantavéri AK 2:1 (2:1). Elsőosztályu bajnoki, bíró Priboj. Szépszámú közönség nézte végig a mérkőzést. A hazai csapat meleg helyzetet teremt ellenfele kapuja előtt. Az első gól 11-esből esett. Utána a vendégsapat erős iramot diktál és sikerül még egy gólt elérnie. A 34. percben a hazai csapat magára talál és Gregus II. gólt ér el. A szünet után állandó a csantavéri csapat fölénye, a labda egyszer a hálóba is gurul, de a játékvezető nem látja.

Valaki kopog az ablakon

A Délvidék regénye

Pedig nagyon jól tudta, hogy közel van a titok nyitjához, éppen csak nem tudja megragadni. Ugy gondolta, hogy talán Jack segíthetne. De Jack nevetett rajta és kijelentette, hogy egy szót sem hisz az egész dologból.

Cicely annál makacsabban ragaszkodott az ő titkához.

— Ma este — gondolta —, ma este, az ebédnél, megkérdezem Basilt.

XXXI. FEJEZET.

AKI ISMERI A TITKOT.

Cicely kiskorától fogva szerette Basil Mostynt, azonkívül pedig nagyon okos és gyors észjárásu embernek ismerte. Nagyon jól tudta, hogy felszines, szinte kiszámítottan léha modorra alatt sok meggondolás, sőt ravaszság rejtőzködik. Senki sem tudta, hogyan, azt a kis vagyont, amit örökölt, már szinte megkészszerzte és minden dologban nagyszerűen tájékozódott.

Cicely elzárta a régi papirokat és lement, hogy átöltözzék. Ezen a napon kellett elmenniök ebédre Basilhoz. Nedves, szeles este volt és a vendéglátó házigazda nagy előzékenységét mutatta az is, hogy üzenetet küldött nekik: hét órakor elküldi értük az autót.

Cicely és Jack így kényelmesen érkeztek meg Basil Mostyn házához. Most mentek először társaságba az esküvőjük óta és a régi udvarház szűkös viszonyai után szinte elvakította őket a kényelemnek és luxusnak az a ragyogása, amit Basil Mostynnál láttak.

Basil Mostyn a szavának állt: nem hívott

több vendéget. Nagyon kedves estét töltöttek hármában és Jack élvezte a pihenést. Cicely örült, hogy eljöttek. Észre kellett azonban vennie azt is, hogy Basil Mostyn nem felejtett el semmit és hogy érzései még mindig a régié iránta. Valami különös, kényelmetlen érzés fogta el emiatt. Kétség és egy kis zavarodottság.

Ebéd után, feketekávé mellett, ott ültek a kandalló körül. Ekkor szólalt meg Cicely:

— Kérdezni szeretnék magától valamit, Basil. Hallotta azt a régi történetet az udvarházban elrejtett kincsről?

Basil mosolygott.

— Igen. Mindenki hallotta a környéken, azt hiszem. Az öreg Ephraim derék fickó volt és miután őt keserűen megrévalta az élet, ő is megakart tréfálni másokat. Persze, megbízott a Stuartokban és amikor pácban hagyták, összecsomagolta maradék aranyait és azóta sem találta meg senki az erdőben.

Cicely összehuzta a szemöldökét.

— Nem tudom elhinni, hogy mese lenne az egész. De miért mondta, hogy az erdőben ásta volna el a kincset? Én úgy tudtam, hogy a házbán van.

— Én pedig úgy hallottam, hogy az erdőben. Az öreg Ephraim hagyott valami irást, amin az van, hogy száznyolc yardnyira kell délnek menni és valami százharminc yardnyira nyugatnak. Ez mindenesetre arra mutat, hogy valahol a szabadban kell keresni a kincs helyét, nem gondolja?

(Folytatjuk.)

NE MARADJON KI

egyetlen kereskedő és iparos hirdetése sem a »Délvidék« ünnepi számából.

MEGHIVÓ.

Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárva Országos Nemzeti Szövetségének zombori csoportja 1943. április 18-án d. e. 10 órakor (amennyiben a tagok nem jelennek meg teljes számban úgy 1/211. órakor) tartja rendes évi közgyűlést.

Tárgysorozat:

1. Hiszekegy,
2. Korelnök megválasztása,
3. Titkári jelentés,
4. Pénztári jelentés,
5. Számvizsgáló bizottság jelentése,
6. Tisztikar lemondása,
7. Új tisztikar megválasztása,
8. Esetleges indítványok,
9. Himnusz.

MEGHIVÓ.

A Nemzeti Munkaközpont zombori szervezete április 7-én este fél 7 órai kezdettel a szervezet helyiségében nagy értekezletet tart, amelyre bajtársaival együtt meghívja a zombori építőipari- és téglagyári munkásbajtársakat is. Az értekezleten részt vesz Péter Ernő építőipari szakmai országos elnök és Fodor Ferenc délvidéki kerületi titkár. Az értekezlet kiemelkedő pontja a zombori építőipari- és téglagyári munkásságnak a helyi szervezetbe való tömörítése. Zombor, 1943. április 6.

„Becsülettel”

A NMK zombori szervezet elnöksége